

Zinnige Zorg Gehandicaptenzorg

Zorginstituut Nederland | juni 2020

Zorginstituut Nederland houdt in de gaten dat iedereen in Nederland zorg krijgt die goed is. Niet te veel en niet te weinig. Dit noemen wij “zinnige zorg”. We hebben bekeken of mensen met een beperking goede zorg krijgen.

Wij ontdekten, samen met partijen, twee onderwerpen die we meer aandacht willen geven:

- [De zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en probleemgedrag.](#)
- [De zorg voor mensen met een licht verstandelijke beperking en een gezondheidsprobleem.](#)

U kunt [hier](#) een overzicht vinden van het team Zinnige Zorg Gehandicaptenzorg inclusief contactgegevens.

Nieuwsgierig naar de vorige nieuwsbrieven?

[Nieuwsbrief 1](#)
[Nieuwsbrief 2](#)

Onderzoeksresultaten lopen binnen

De beide ZZ-trajecten Gehandicaptenzorg verlopen voorspoedig. Dit ondanks de uitbraak van het coronavirus die de gehandicaptensector fors in zijn greep houdt. De onderzoeken zijn binnenkort afgerond en de teams verzamelen alle bevindingen om een goed beeld te krijgen waar mogelijkheden liggen om de zorg te verbeteren. Rond de zomer gaan we hierover in gesprek met stakeholders.

LVB en een gezondheidsprobleem: de twee extern uitgezette onderzoeken zijn afgerond.

Het onderzoek van Equalis biedt nader inzicht in het zorggebruik van mensen met een LVB. De resultaten bevestigen dat zij vaker zorg gebruiken dan de (gemachte) Nederlandse bevolking.

Bureau Kantar heeft voor ons bij huisartsen gevraagd naar (h)erkenning van signalen van een LVB. De vraag hoeveel mensen in hun praktijk vermoedelijk een LVB hebben, leverde een opvallende bevinding op. Huisartsen gaven aan het begin van de enquête een lager percentage aan dan aan het einde ervan. Wat je niet kent, kun je ook niet herkennen.

VB en probleemgedrag

Het onderzoek naar beeldvorming en diagnostiek in de dagelijkse praktijk voor mensen met VB en probleemgedrag is nog gaande. Het Nivel voert gesprekken met

Een diverse groep van experts uit de dagelijkse zorgpraktijk die betrokken zijn bij mensen met een LVB, kijkt met ons mee naar de onderzoeksresultaten. Zo toetsen en spiegelen we de onderzoekbevindingen aan de praktijk.

regiebehandelaars van zo'n dertig zorginstellingen. Om ook het perspectief vanuit verwanten van deze cliënten goed te kunnen meenemen, halen we hun ervaringsverhalen op. Dit doen we samen met Kans Plus.

Tot slot proberen we zicht te krijgen op welke zorg op individueel niveau wordt verleend. Een door AVG's in opleiding aangelegd gegevensbestand binnen het Erasmus MC biedt een eerste inblik daarin.

Ervaringsdeskundige Henriëtte denkt mee

Henriëtte Sandvoort luistert, denkt en schrijft sinds februari als ervaringsdeskundige volop mee in het team ZZ LVB. Haar belangrijkste taak: het team scherp houden.

‘Ik kijk kritisch mee. De afgelopen weken werkte ik mee aan een rapport en keek wat belangrijk was voor een samenvatting. Ik vind het belangrijk, dat er heel duidelijk staat dat huisartsen een verstandelijke beperking moeten kunnen herkennen. Maar de getallen van bijvoorbeeld een steekproef hoeven niet in de samenvatting.’

Henriëtte weet uit eigen ervaring hoe belangrijk het is dat een huisarts een LVB herkent. ‘Ik had vroeger

iemand die mij niet begreep en mij alleen met wat medicijnen wegstuurde. Inmiddels heb ik een arts die wel goed luistert en mijn klachten serieus neemt.’ Henriëtte brengt naast eigen ervaring een groot netwerk mee vanuit de LFB, de belangenorganisatie voor en door mensen met een verstandelijke beperking. ‘Vanuit dat netwerk hoor ik waar iedereen tegenaan loopt. Omdat artsen de beperking niet herkennen of er te weinig aandacht aan geven, worden mensen voor bepaalde behandelingen uitgesloten of minder goed geholpen.’

Henriëtte vindt het werk heel interessant. ‘Je ziet dat artsen vaak gewoon niet weten welke diagnose ze moeten stellen. Het is natuurlijk ook best ingewikkeld. Sommigen patiënten komen verbaal gewoon niet goed uit hun woorden. Dan worden klachten verkeerd verwoord en weet de huisarts niet precies wat er aan de hand is. Het is dus echt heel belangrijk dat huisartsen de signalen herkennen.’

3 vragen aan.....

Marion Kersten, senior beleidsadviseur VGN

1 Wat is Zinnige Zorg voor u en waarom doet u mee?

'In mijn werk, en ook als vrijwilliger, heb ik veel mensen met een beperking ontmoet. De rode draad is dat zij meer zijn dan hun beperking en net als ieder ander recht hebben op een goed leven. Maar om een goed leven te kunnen realiseren zijn persoonsgerichte zorg en ondersteuning nodig. Wat een goed leven is, is voor iedereen anders en vraagt om maatwerk. Als Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) koersen wij aan op meer persoonsgerichte zorg. De Zinnige Zorg-projecten van het Zorginstituut sluiten daar goed op aan. Het verdiepende onderzoek geeft nieuwe inzichten. Daar kunnen wij ons voordeel mee doen, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van leidraden voor persoonsgerichte zorg: beschrijvingen van goede zorg voor cliëntgroepen met een intensieve zorgvraag. De inzichten uit het onderzoek geven ons een duidelijker beeld.

2 Vanuit welke rol neemt u deel aan Zinnige Zorg? Wie vertegenwoordigt u?

VGN is de branchevereniging van ruim 170 organisaties. Dit zijn niet alleen grote organisaties met wel 10.000 medewerkers en cliënten, maar bijvoorbeeld ook een zorgboerderij met

misschien tien of twintig cliënten en medewerkers. Ook dat is onze achterban. Als branchevereniging willen wij de condities bevorderen om de professionals te helpen persoonsgerichte zorg te leveren. Dat is namelijk zorg die tot een zo goed mogelijk bestaan en goede kwaliteit van leven leidt.

3 Hoe betreft u uw achterban bij de Zinnige Zorgprojecten?

Dat doen we op verschillende manieren, o.a. via bijeenkomsten en onze website. Als branchevereniging moet je natuurlijk zo goed mogelijk omgaan met de diversiteit van je achterban. De VGN werkt aan versterking van expertise-netwerken, die kennis delen en ontwikkelen. Voor de Zinnige Zorg-projecten koppelen we ook nadrukkelijk terug met alle bestuurders, experts en managers zodat hun kennis wordt betrokken. En we organiseren werk bezoeken voor het Zorginstituut aan instellingen met verschillende achtergronden en omstandigheden. Zo komt de vaak complexe materie voor iedereen goed in beeld en wordt duidelijk, dat je een richtlijn in de gehandicaptenzorg niet altijd zomaar kunt toepassen.'

De projecten voor ZZ GHZ geven invulling aan kwaliteitsverbetering

Opdrachtgever Ineke van der Voort, teammanager GHZ van het Zorginstituut, kijkt met belangstelling uit naar de resultaten van het lopende verdiepingsonderzoek:

'Ook voor ons als Zorginstituut is dit proces van belang. Het is goed dat we de sector zo op een andere manier leren kennen. Het Zorginstituut informeert van oudsher over wat wel en niet verzekerd is en maakt de kwaliteit van zorg inzichtelijk, maar deed zelf nog niet zoveel aan echte kwaliteitsverbetering. Dat is met Zinnige Zorg inmiddels op veel terreinen in gang gezet. Ook de projecten voor VB geven daar een mooie invulling aan.

Deze projecten zijn op de eerste plaats natuurlijk belangrijk voor de kwaliteit van zorg. Ze leveren informatie op over hoe het gaat en wat er beter kan. Bijvoorbeeld bij LVB met een gezondheidsprobleem. Daar waren concrete aanwijzingen dat goede zorg door de huisarts moeilijk was. Er is vaak weinig tijd en een lichte

beperking is moeilijk herkenbaar. Mensen krijgen daardoor van hun huisarts adviezen mee, die ze soms niet begrijpen en dus niet opvolgen. Het is heel bijzonder dat veel huisartsen ondanks de coronacrisis aan de enquête hebben meegedaan. Met hun respons kunnen we verbeteringen realiseren voor een ontzettend kwetsbare groep.

Voor mensen met een ernstige verstandelijke beperking en gedragsproblemen geldt een nieuwe richtlijn om probleemgedrag te diagnosticeren en te begeleiden. Maar tegelijk is er weinig overzicht op de zorg die deze mensen daadwerkelijk ontvangen. Via Zinnige Zorg onderzoeken we nu welke onderdelen van die richtlijn al in praktijk worden gebracht en op welke onderdelen dat nog niet gebeurt. Zo zoeken we samen met stakeholders naar handvatten voor implementatie en verbetering.'